

1. UVOD

Splavarenje, prevoženje na splavu, vjekovima je obilježavalo život ljudi uz rijeke. U savremenim uslovima života ova je gotovo zaboravljena tradicija oživjela na sasvim nov način. Prastare su drvene splavove zamijenili moderni gumeni čamci, splavarenje je preraslo u *rafting*, a umjesto putnika rijekama plove avanturisti.

Zavisno od uslova u kojima se plovi, *rafting* ima raspon od jednog od najljepših načina aktivnog odmora, pa sve do vrlo ekstremnog sporta.

Sve je više avanturista, ujedno i romantičara, zaljubljenih u divlje prirodne ljepote, koji *raftingom* uz neopisivo uživanje zadovoljavaju svoju urođenu, ali i zatomljenu potrebu suočavanja sa strahom.

Zahvaljujući svojim izazovima i opasnostima, *rafting* uslovljava navalu adrenalina, hormona kojemu je iskonski, izvorni zadatak bio osposobiti tijelo za borbu ili bijeg, pa savremeni zavisnici o adrenalinu, hormonu stresa, u uslovima od kojih se ledi krv u žilama plove divljim vodama, opasnim brzacima i slapovima, izmičući stijenama koje izviruju iz bistrih riječnih dubina.

Za poslovne ljude *rafting* predstavlja izuzetnu priliku ne samo da se riješe nagomilanog stresa, kojim obiluje njihova profesionalna svakodnevica.

Danas je *rafting*, zavisno o uslovima plovidbe, sve popularniji način provođenja aktivnog odmora, odnosno ekstremni sport. No, uz zaljubljenike u opuštajućem, a ujedno i uzbudljivom uživanju u prirodnim ljepotama rijeka, slapova i kanjona, te zavisnike o adrenalinu i ekstremnim sportovima, ljepotu i koristi *raftinga* sve više otkrivaju i poslovni ljudi. Za poslovne ljude *rafting* predstavlja izuzetnu priliku ne samo da se riješe nagomilanog stresa, kojim obiluje njihova profesionalna svakodnevica, nego i da u uslovima avanturističke timske plovidbe, u kojoj sudionici ovise jedni o drugima, obogate i očvrstu veze i odnose unutar svojega poslovnog tima (*team building*).

S obzirom na temu ovog rada, u uvodu ću nešto reći o raftingu u Crnoj Gori i raftingu Tarom. Rafting turizam u Crnoj Gori bazira se na entuzijazmu i prirodnim ljepotama i, nažalost, još uvijek nema neku širu podršku. Nije ni brojčano tako jak koliko u nekim drugim zemljama. Prevelika brojnost nije cilj sam po sebi, ali bi u cilju promocije ovog vida turizma i svega što on sa sobom nosi, bilo dobro iskoristiti kapacitete koje država ima. Najveći broj turista se vozi rijekom Tarom, a zanemaruje se ljepota ostalih rijeka, kojih ima bar deset.

Rafting¹ je oblik nautičkog turizma za koji je karakteristično kretanje turista čamcima, rijekama i jezerima, pomoću vesala. U novije vreme rafting je postao turistička atrakcija, koja je opšteprihvaćena u cijelom svijetu i jedan od najpopularnijih oblika aktivnog odmora.

¹Rafting - eng. *Raft, Rafting*, što znači splav, splavarenje

Jedan od razloga je činjenica što za učešće na raftingu nije potrebno iskustvo, zato što čamcima upravljaju iskusni skiperi, čime je osiguran prolaz i kroz najveće brzake i bukove. Ova vrsta turizma svake godine postaje sve atraktivnija iako nema adekvatnu valorizaciju u strateškim dokumentima koji definišu turizam u Crnoj Gori, gdje je rafting definisan kao sporedna vrste sporta koja može biti dopuna drugim sportskim aktivnostima u sklopu turističke ponude na planini.

Taru odlikuje nekoliko pritoka, veliki broj vrela i brzaka, što je čini idealnom za rafting. U kanjonu je više od 80 većih pećina. Duž kanjona se smjenjuju stjenovite i šljunkaste terase, podovi, plitke uvale, pješćane plaže, luke, vrtače, visoke litice. Pored brzine, očarava i njena zelenkastoplavotirkizna boja. Tara je najveći evropskirezervoar pitke vode, a voda je pitka cijelom dužinom rafting staze.²

Rafting se odvija od Brštanovice do Bastasa u dijelu toka gdje je Tara najuzbudljivija. Polazi se sa Splavišta, sa vodopadima Ljutice, mostom na Tari visokim 165 m, starim Rimskim prolazom, Lever Tarom, zatim slijede bukovi Funjički i Bijele ploče, Mišovo vrelo sa najvećom dubinom kanjona od 1300 m ispod vrha Ćurevac (1650 m), vodopad rijeke Drage i Radovan luke. Dio koji potom slijedi, ljepotom prirode i snagom brzaka zaustavlja dah - Tapački bukovi, kanjon Sušice, te jedinstveni vodopadi Bailovića sige i Brštanovički bukovi. Splavarenje se završava kod Šćepan Polja. Jednodnevno splavarenje od kampa Brštanovica do Šćepan Polja, u dužini od oko 18 km traje 2-3 sata. Na ovom najkraćem ali i najuzbudljivijem dijelu kanjona, najveća je visinska razlika između polazišta i cilja. Karakteriše ga 21 brzak ili buk od ukupno 50, koliko ih je na Tari.

Mogućnost splavarenja ovom brzom i bistrom planinskom rijekom privlači veliki broj turista iz cijelog svijeta. U ponudi mnogih turističkih agencija se nalazi upravo splavarenje Tarom.

²www.cuvajmotaru.com